

Authors' contribution/
Wkład autorów:
A. Study design/
Zaplanowanie badań
B. Data collection/
Zebranie danych
C. Statistical analysis/
Analiza statystyczna
D. Data interpretation/
Interpretacja danych/
E. Manuscript preparation/
Przygotowanie tekstu
F. Literature search/
Opracowanie
piśmiennictwa
G. Funds collection/
Pozyskanie funduszy

**DIRECT FOREIGN INVESTMENT IN PERIPHERAL REGIONS:
A CASE STUDY OF THE LUBLIN VOIVODSHIP**

**BEZPOŚREDNIE INWESTYCJE ZAGRANICZNE W REGIONIE PERYFERYJNYM NA
PRZYKŁADZIE WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO**

Mieczysław Adamowicz^{1(A,B,C,D,E,F)}

¹Pope John Paul II State School of Higher Education in Biała Podlaska
Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Adamowicz, M. (2019). Direct foreign investment in peripheral regions: a case study of the Lublin Voivodship/ Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w regionie peryferyjnym na przykładzie województwa lubelskiego. *Economic and Regional Studies*, 12(3), 223-241. <https://doi.org/10.2478/ers-2019-0021>

ORIGINAL ARTICLE

JEL code: A11

Submitted:
July 2019

Accepted:
August 2019

Tables: 9
Figures: 8
References: 14

Summary

Subject and purpose of work: The subject of analysis and evaluation are foreign direct investments (FDI) in Poland with particular emphasis on the Lublin Voivodship as a peripheral region. The aim of the paper is to present the investment attractiveness of the voivodship, the state of investment and ways to enhance the investment attractiveness of the region.

Materials and methods: This paper is based on statistical data from the Central Statistical Office (GUS), the National Bank of Poland (NBP) and other institutions, as well as published literature of this topic.

Results: This paper presents theoretical foundations of foreign investments, characteristics of the inflow of foreign direct investments to Poland in the years 2000-2017, their origin and directions of their use and distribution in the country. FDI is presented in detail in Lublin Voivodship, which is considered to be a peripheral region of Poland and the European Union.

Conclusions: FDI inflow to Poland was uneven in time, and investments were concentrated in the Masovian Voivodship and a few other voivodships of Western and Central Poland. Lublin Voivodship, despite activities increasing its investment attractiveness, still has unused opportunities for application of foreign investments.

Keywords: investment attractiveness of regions, foreign direct investments, Lublin Voivodship

ORYGINALNY ARTYKUŁ
NAUKOWY

Klasyfikacja JEL: A11

Zgłoszony:
lipiec 2019

Zaakceptowany:
sierpień 2019

Tabele: 9
Rysunki: 8
Literatura: 14

Streszczenie

Przedmiot i cel pracy: Przedmiotem analizy i oceny są bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ) w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem województwa lubelskiego, jako regionu peryferyjnego. Celem pracy jest przedstawienie atrakcyjności inwestycyjnej województwa, stanu zainwestowania oraz sposobów wzmocnienia atrakcyjności inwestycyjnej regionu.

Materiały i metody: Praca oparta została na danych statystycznych GUS i NBP oraz innych instytucji, a także literaturze problemu.

Wyniki: W pracy przedstawiono podstawy teoretyczne inwestycji zagranicznych, charakterystykę napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski w latach 2000-2017, ich pochodzenia i kierunków wykorzystania oraz rozmieszczenia na terenie kraju. Szczegółowo zaprezentowano BIZ na terenie województwa lubelskiego, które uznawane jest za region peryferyjny Polski i Unii Europejskiej.

Wnioski: Napływ BIZ do Polski był nierównomierny w czasie, a inwestycje koncentrowały się na terenie województwa mazowieckiego i kilku innych województw Polski zachodniej i środkowej. Województwo lubelskie mimo działań podnoszących jego atrakcyjność inwestycyjną w dalszym ciągu posiada niewykorzystane możliwości dla lokowania inwestycji zagranicznych.

Słowa kluczowe: atrakcyjność inwestycyjna regionów, bezpośrednie inwestycje zagraniczne, województwo lubelskie

Address for correspondence/ Adres korespondencyjny: prof. zw. dr hab. Mieczysław Adamowicz (ORCID 0000-0002-1164-4966), Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, Wydział Nauk Ekonomicznych i Technicznych, ul. Sidorowska 95/97, 21-500 Biała Podlaska, Polska; tel. +48 83 344 99 05; e-mail: adamowicz.mieczyslaw@gmail.com;

Journal indexed in/ Czasopismo indeksowane w: AGRO; AgEcon Search; Baidu Scholar; BazEkon; CEON; CNKI Scholar; CNPIEC - cnpLINKer; EBSCO; Google Scholar; Index Copernicus ICV 2018: 100,00; J-Gate; KESLI-NDSL; Naviga (Softweco); POL-index; Polish Ministry of Science and Higher Education, 2015-2018: 9 points; Primo Central (ExLibris); QOAM; ReadCube; Summon (Serials Solutions/ProQuest); TDNet; WanFang Data; WorldCat (OCLC). **Copyright:** © 2019 Pope John Paul II State School of Higher Education in Biała Podlaska, Mieczysław Adamowicz. All articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0) License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>), allowing third parties to copy and redistribute the material in any medium or format and to remix, transform, and build upon the material, provided the original work is properly cited and states its license.

Introduction

Foreign direct investment is widely recognised as a factor in the development of the inflow area. In order to attract foreign capital, countries and regions try to increase the attractiveness of their areas. Usually, globalization of the economy and society makes investors consider many locations that compete for investment. Many factors cause that also within individual countries the conditions for investment are different, and investments are concentrated in favourable locations, most often in central, conveniently located, well-developed regions with unique resources. Other regions, usually peripherally located and less developed, try to build regional strategies for attracting foreign investors. Such regions, which are not very attractive for foreign investors, include Eastern Poland voivodships, including Lublin Voivodship. Lublin Voivodship has a low class of investment attractiveness (Class E). Among all regions of the European Union, it is ranked 229 out of 275 surveyed regions (Godlewska et al. 2017, p. 9).

The aim of the article is to present and evaluate the investment attractiveness of Lublin Voivodship, the state of investing foreign capital and the strategy and actions leading to increasing the attractiveness of the voivodship for foreign capital. The hypothesis that foreign direct investments have a positive impact on the development of the voivodship has been introduced and the main factor limiting investment is the lack of location advantage and inconsistent policy of limiting the periphery of the region. The article was prepared with the use of available statistical data, information from reports of various institutions and organizations as well as literature of the problem.

The substance of foreign direct investment (FDI)

Foreign direct investment is a phenomenon resulting from the internationalization of economic activity, meaning the process of locating and conducting business activity by a foreign company in a specific location in another country, which has attractive advantages for the owner of capital (Gorynia, 2007). Direct investment is a component of the balance of payments of the country, considered according to the direction of flow. Foreign direct investment (FDI) can be considered and evaluated in various dimensions and approaches, macro and micro economic, real and financial, ownership and functioning. For the owner of capital, FDI is a way of increasing economic and financial attractiveness and achieving other benefits in a specific time horizon. In the receiving country or region, FDI is assessed primarily from the point of view of its impact on the long-term social and economic development of a given place, region or country and the possibility of better satisfying social needs (Kuciński, 2010).

The macroeconomic approach treats FDI as a form of international capital flow or as one of the external

Wstęp

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne uznawane są powszechnie za czynnik rozwoju obszaru na który napływają. Kraje i regiony starają się podnieść atrakcyjność własnych obszarów do przyciągnięcia kapitału zagranicznego inwestora. Globalizacja gospodarki i społeczeństwa sprawiają, że inwestorzy rozpatrują zazwyczaj wiele lokalizacji, które konkurują o inwestycje. Wiele czynników sprawia, że także w obrębie poszczególnych krajów warunki do inwestowania są zróżnicowane, a inwestycje koncentrują się w lokalizacjach korzystnych, najczęściej w regionach centralnych, dogodnie położonych, dobrze rozwiniętych i dysponujących unikalnymi zasobami. Pozostałe regiony, na ogół położone peryferyjnie i słabiej rozwinięte, starają się budować regionalne strategie przyciągania inwestorów zagranicznych. Do takich regionów, niezbyt atrakcyjnych dla inwestorów zagranicznych, należą województwa Polski Wschodniej, w tym województwo lubelskie. Województwo lubelskie posiada niską klasę atrakcyjności inwestycyjnej (klasa E). Wśród wszystkich regionów Unii Europejskiej zajmuje 229 miejsce na 275 badanych regionów (Godlewska i in. 2017 s. 9).

Celem artykułu jest przedstawienie i ocena atrakcyjności inwestycyjnej województwa lubelskiego, stanu zainwestowania kapitału zagranicznego oraz strategii i działań prowadzących do zwiększenia atrakcyjności województwa dla kapitału zagranicznego. Przyjęto hipotezę, że bezpośrednie inwestycje zagraniczne wpływają korzystnie na rozwój województwa a głównym czynnikiem ograniczającym inwestowanie jest brak przewagi lokalizacyjnej oraz niekonsekwentna polityka ograniczania peryferyjności regionu. Artykuł przygotowano przy wykorzystaniu dostępnych danych statystycznych, informacji z raportów różnych instytucji i organizacji oraz literatury problemu.

Istota bezpośrednich inwestycji zagranicznych

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne są zjawiskiem wyrosłym z umiędzynarodowienia działalności gospodarczej, oznaczającym proces lokowania i prowadzenia działalności przez przedsiębiorstwo zagraniczne w konkretnej lokalizacji drugiego kraju, posiadającego atuty atrakcyjne do wykorzystania przez właściciela kapitału (Gorynia, 2007). Inwestycje bezpośrednie są składową bilansu płatniczego kraju, rozpatrywane zgodnie z kierunkiem przepływu. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ) można rozpatrywać i oceniać w różnych wymiarach i ujęciach, makro i mikro ekonomicznym, realnym i finansowym, formy własności i sposobu funkcjonowania. Dla właściciela kapitału BIZ jest sposobem podwyższania atrakcyjności ekonomicznej i finansowej i osiągnięcia innych korzyści w określonym horyzoncie czasowym. W kraju czy regionie przyjmującym BIZ są oceniane przede wszystkim z punktu widzenia oddziaływania na długofalowy rozwój społeczno-gospodarczy danego miejsca, regionu czy kraju oraz możliwość lepszego zaspakajania potrzeb społecznych (Kuciński, 2010).

sources of financing for the economy of a given country. In microeconomic terms, FDI is treated as a source of financing for foreign or transnational entities of the economy. According to OECD, a direct investor may be an individual entrepreneur, private or public enterprise, government, a group of private or public enterprises that have direct investments outside their country. The OECD defines foreign direct investment as an undertaking with the intention of long-term control in a company in a country where a single foreign investor has an effective management voice, which results from the fact that the investor controls more than 10% of ordinary shares or votes at the general meeting of shareholders.

Depending on the type and scale of activity and investment strategy, there are three types of foreign direct investments: greenfield, brownfield, and capital investments (Świerkocki, 2011). Greenfield investments consist in building a company from scratch and concern relatively smaller undertakings, while brownfield investments take place in the case of the use of previously existing assets. Capital investments consist mainly in a financial contribution in the form of shares, stocks, corporate bonds or granting a loan by an enterprise with a relatively larger scale of operations. There are two main forms of foreign investments – horizontal and vertical. Horizontal type investments consist in establishing a twin entity in another country, while vertical investments occur in case of cooperation of entities located in different countries, where they play their unique role in the whole group.

Foreign investments bring economic benefits for both the investor's country and the host country. Theoretically, the economic strength of international corporations may have a negative impact on the long-term development of the host country, e.g. by hindering the development of domestic entrepreneurship. In general, the final effect of investments for both countries is the GDP growth and other effects stimulating the economy. The distribution of benefits depends on a number of internal and external factors. The most desirable type of investment for regional systems in which one invests are founding (from scratch) and development (mergers and acquisitions) investments.

There are many different theories of foreign direct investment explaining the motives behind a company with capital and the country to which the investment is directed. One of the known concepts was proposed by J. H. Dunning, which is known as the "eclectic theory of international production" or the so-called "OLI paradigm" (Ownership + Location + Internalization). In order for foreign direct investment to be successful, three conditions must be met: ownership, location and internalization advantages (Dunning, 1980). Dunning also distinguished four groups of strategic motifs that encourage entrepreneurs to invest abroad, namely: market search, resource search, efficiency search, and asset search (Kłysiak-Uryszek, 2010). The first two groups of motifs are characteristic for entrepreneurs looking for traditional, strategic location-based spaces. The next two groups of motifs

Ujęcie makroekonomiczne traktuje BIZ jako formę międzynarodowego przepływu kapitału albo jako jedno z zewnętrznych źródeł finansowania gospodarki danego kraju. W ujęciu mikroekonomicznym BIZ są traktowane jako źródło finansowania zagranicznych lub transnarodowych podmiotów gospodarki. Według OECD inwestorem bezpośrednim może być indywidualny przedsiębiorca, prywatne lub państwowe przedsiębiorstwo, rząd, grupa prywatnych lub publicznych przedsiębiorstw, które posiadają bezpośrednie inwestycje poza granicą swego kraju. OECD definiuje bezpośrednio inwestycję zagraniczną jako przedsięwzięcie z zamiarem sprawowania długotrwałej kontroli w przedsiębiorstwie danego kraju, w którym pojedynczy inwestor zagraniczny posiada efektywny głos w zarządzaniu, co wynika z tego, że ten inwestor kontroluje więcej niż 10% akcji zwykłych lub głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy.

W zależności od rodzaju i skali działalności oraz strategii inwestowania wyróżnia się trzy rodzaje bezpośrednich inwestycji zagranicznych: greenfield, brownfield i inwestycje kapitałowe (Świerkocki, 2011). Inwestycje greenfield polegają na budowie przedsiębiorstwa od podstaw i dotyczą stosunkowo mniejszych przedsięwzięć zaś inwestycje brownfield mają miejsce w przypadku wykorzystania istniejących wcześniej składników majątkowych. Inwestycje kapitałowe polegają głównie na wkładzie finansowym w przedsięwzięcie w postaci akcji, udziałów czy obligacji korporacyjnych lub udzieleniu pożyczki przez przedsiębiorstwo o relatywnie większej skali działania. Występują dwie główne formy inwestycji zagranicznych – horyzontalne i wertykalne. Inwestycje typu horyzontalnego polegają na ustanowieniu bliźniaczego podmiotu w innym kraju, inwestycje wertykalne występują w przypadku kooperacji podmiotów zlokalizowanych w różnych krajach, gdzie pełnią swoją unikalną rolę w całej grupie.

Inwestycje zagraniczne przynoszą korzyści ekonomiczne zarówno dla kraju inwestora, jak i dla kraju przyjmującego. Siła ekonomiczna korporacji międzynarodowych może teoretycznie wpływać negatywnie na długofalowy rozwój kraju przyjmującego inwestycje np. poprzez hamowanie rozwoju rodzimej przedsiębiorczości. Na ogół finalnym efektem inwestycji dla obydwu krajów jest wzrost PKB i inne efekty dynamizujące gospodarkę. Podział korzyści uzależniony jest od szeregu czynników wewnętrznych i zewnętrznych. Najbardziej pożądanym rodzajem inwestycji dla układów regionalnych, w których się inwestuje, są inwestycje założycielskie (od podstaw) i rozwojowe (fuzje i przejęcie udziałów).

Istnieje wiele różnych teorii bezpośrednich inwestycji zagranicznych wyjaśniających motywacje, którymi kieruje się przedsiębiorstwo dysponujące kapitałem, a także kraj do którego kierowane są inwestycje. Jedną ze znanych koncepcji zaproponował J. H. Dunning, która znana jest pod nazwą „eklektycznej teorii produkcji międzynarodowej” lub tzw. „paradygmatu OLI (Ownership + Location + Internalisation). Dla sukcesu bezpośrednich inwestycji zagranicznych muszą być spełnione trzy warunki: przewaga własnościowa, przewaga lokalizacyjna i przewaga in-

focus on the search for assets of strategic importance, mainly in knowledge resources and intangible capital (Table 1).

ternalizacyjna (Dunning, 1980). Dunning wyróżnił także cztery grupy motywów strategicznych skłaniających przedsiębiorców do inwestowania za granicą, a mianowicie motywy: poszukiwania rynku, poszukiwania zasobów, poszukiwania efektywności i poszukiwania aktywów (Kłysiak-Uryszek, 2010). Dwie pierwsze grupy motywów są charakterystyczne dla przedsiębiorców, którzy poszukują przestrzeni lokalizacyjnych o tradycyjnym, strategicznym charakterze. Kolejne dwie grupy motywów koncentrują się na poszukiwaniu aktywów o znaczeniu strategicznym, tkwiących głównie w zasobach wiedzy i kapitale niematerialnym (Tabela 1).

Table 1. Types of foreign direct investment due to investor-driven motives

Tabela 1. Rodzaje bezpośrednich inwestycji zagranicznych ze względu na motywy kierujące inwestorem

Type of foreign investment/ Rodzaj inwestycji zagranicznej	Investor's motives/ Motywy inwestora
Designates investments looking for cheaper factors of production than would be possible in the home country/ Wyznacza inwestycje poszukujące tańszych czynników produkcji, niż byłoby to możliwe w kraju macierzystym	Reduction of production costs/ Redukcja kosztów produkcji
Investments seeking market outlets, oriented towards the internal market/ Inwestycje poszukujące rynków zbytu, zorientowane na rynek wewnętrzny	Avoiding customs barriers as well as production and sales on the local market/ Unikanie barier o charakterze celnym oraz produkcja i sprzedaż na rynku lokalnym
Investments aimed at improving efficiency/ Inwestycje zorientowane na polepszenie efektywności	Expanding into foreign markets to increase the global efficiency of all branches/ Rozszerzenie działalności na zagraniczne rynki w celu zwiększenia efektywności globalnej wszystkich oddziałów
Investments seeking strategic resources, long-term sources of advantage/ Inwestycje poszukujące zasobów strategicznych, długookresowych źródeł przewagi	Acquisition of know-how resources, technology, distribution channels/ Pozyskanie zasobów know-how, technologia, kanały dystrybucyjne

Source/ Źródło: Woźniak-Miszewska, Mezoekonomia transgraniczna przedsiębiorstw. Studium bezpośrednich inwestycji zagranicznych w rozwoju regionów ekonomicznych, Difin, Warszawa 2012, p. 29.

The factors influencing foreign investment can be divided into: direct and indirect factors. Direct factors include differences in profit rates, factor prices, availability of raw materials, modern production techniques and technologies, level of taxes, availability of credit and qualified human resources, existence of tariff or non-tariff barriers, level of demand for offered goods, etc. Indirect factors include all conditions that must be met for capital export, including institutional and economic conditions and a broadly understood investment climate shaped by the state, local authorities and local environment. The most important general conditions also include administrative procedures, political and economic stability, implemented economic and fiscal policy, stability of legal regulations, favour of regional and local authorities. Production costs and the possibilities of reducing them through the implementation of innovations, including new technologies, rationalisation of the volume and structure of production, simplification of organisation and reduction of structural costs are also important, such as motives related to the sales market, as well as the conditions shaping the quality of life of workers moved with capital.

Czynniki wpływające na podejmowanie inwestycji zagranicznych podzielić można na: czynniki bezpośrednie i pośrednie. Do czynników bezpośrednich zaliczamy różnice w stopach zysku, ceny czynników produkcji, dostępność do surowców, nowoczesnych technik i technologii produkcji, poziom podatków, dostępność kredytów i kadr kwalifikowanych, występowanie barier taryfowych czy pozataryfowych, poziom popytu na oferowane dobra i.in. Do czynników pośrednich należy zaliczyć ogół warunków, które muszą być spełnione, żeby nastąpił eksport kapitału. Zaliczamy tu uwarunkowania instytucjonalne i ekonomiczne oraz szeroko rozumiany klimat inwestycyjny kształtowany przez państwo i władze samorządowe oraz środowisko lokalne. Do najważniejszych uwarunkowań ogólnych należy też zaliczyć procedury administracyjne, stabilność polityczną i gospodarczą, realizowaną politykę gospodarczą i fiskalną, stabilność przepisów prawnych, przychylność władz regionalnych i lokalnych. Ważne znaczenie mają także koszty produkcji oraz możliwości ich ograniczenia poprzez wdrożenie innowacji w tym nowych technologii, racjonalizację wielkości i struktury produkcji, uproszczenie organizacji i ograniczenie kosztów strukturalnych. Ważne znaczenie mają motywy związane z rynkiem zbytu, a także warunki

Barriers and restrictions are the opposite of factors attracting foreign investment. In Poland, the main disincentives to invest include complex administrative procedures, complex tax laws, inflexible labour laws, and ineffective incentives to invest at the regional and local level. Investment may be discouraged by gaps or underdevelopment of technical or information infrastructure, sluggish court procedures, as well as instability of social and political sentiments.

Foreign direct investments in Poland

Since the beginning of the system transformation in Poland, efforts have been made to attract foreign investments, which have been accompanied by hope for the transfer of innovation, creation of new jobs and internationalisation of the economy. To achieve this, a number of new institutional and legal solutions were introduced to facilitate cooperation with foreign countries. Favourable conditions for investment were ensured by granting exemptions from customs, tax and other fiscal burdens. The creation of Special Economic Zones has provided extensive public support to foreign investors. According to the Ministry of Economy, the total value of income tax exemptions in the years 1998-2013 amounted to over PLN 14.6 billion. The cumulative value of investments in special economic zones at the end of 2014 was estimated at nearly PLN 102 billion, 81% of which came from foreign sources.

The social and economic transformation and a fast pace of economic growth after overcoming the initial difficulties as well as favourable economic and institutional conditions translated into a fast growth of the cumulative value of foreign direct investments in Poland. However, the annual value of FDI in the years 2000-2017 was subject to significant changes. In 2000, their value was estimated at PLN 41,050 million (Figure 1). In three consecutive years, their level dropped dramatically to PLN 15,488 million in 2003, to rise again to PLN 44,405 million in 2004, when Poland became a member of the European Union. After the collapse in 2005, their value increased to 54,906 million in 2007. The year 2008 brought another collapse to 29 583 million which was caused by the global financial crisis. After a three-year period of growth in 2009-2011, when the value of FDI reached PLN 47 184 million, there was another deep decline to PLN 11 459 million in 2013. After another increase and reaching the level of PLN 57,563 million in 2015. FDI fell again to 50,914 in 2016 and 24,313 in 2017. In 2017, the value of foreign direct investment inflows fell to the level of the 2008-2009 financial crisis. This decrease was in line with global trends.

kształtujące jakość życia pracowników przemieszczonych wraz z kapitałem.

Przeciwnieństwem czynników przyciągających inwestycje zagraniczne są bariery i ograniczenia. W Polsce do głównych czynników zniechęcających do inwestowania zaliczono skomplikowane procedury administracyjne, złożoność prawa podatkowego, nieelastyczne prawo pracy, czy mało efektywne bodźce i zachęty inwestycyjne na szczeblu regionalnym i lokalnym. Do inwestowania mogą zniechęcać luki czy niedorozwój elementów infrastruktury technicznej czy infrastruktury informacyjnej, opieszałość procedur sądowych, a także zmienność nastrojów społecznych i politycznych.

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce

Od początku transformacji systemowej w Polsce starano się o przyciągnięcie inwestycji zagranicznych, wiążąc z nimi nadzieję na transfer innowacji, tworzenie nowych miejsc pracy i umiędzynarodowienie gospodarki. By to osiągnąć wprowadzono szereg nowych rozwiązań instytucjonalnych i prawnych ułatwiających współpracę z zagranicą. Zapewniono korzystne warunki do inwestowania poprzez udzielenie zwolnień celnych, podatkowych oraz innych obciążeń fiskalnych. Utworzenie specjalnych stref ekonomicznych zapewniło inwestorom z zagranicy szeroko zakrojoną pomoc publiczną. Według Ministerstwa Gospodarki łączna wartość zwolnień z tytułu podatków dochodowych w latach 1998-2013 wynosiła ponad 14,6 mld zł. Skumulowana wartość inwestycji w specjalnych strefach ekonomicznych na koniec 2014 roku szacowana była na blisko 102 mld zł, z czego 81% pochodziła ze źródeł zagranicznych.

Transformacja społeczno-gospodarcza i szybkie tempo wzrostu gospodarczego po przełamaniu trudności początkowych oraz korzystne warunki ekonomiczne i instytucjonalne przełożyły się na szybki wzrost skumulowanej wartości bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce. Jednak coroczna wartość BIZ w latach 2000-2017 ulegała znacznym zmianom. W roku 2000 ich wartość szacowano na 41 050 mln zł (Rysunek 1). W trzech kolejnych latach ich poziom zmniejszył się radykalnie do 15 488 mln zł w 2003 r. by ponownie podnieść się do 44 405 mln zł w 2004 r., kiedy to Polska stała się członkiem Unii Europejskiej. Po ponownym załamaniu w 2005 r. ich wartość wzrosła do 54 906 mln w 2007 r. Rok 2008 przyniósł ponownie załamanie do 29 583 mln co było spowodowane światowym kryzysem finansowym. Po trzyletnim okresie wzrostu w latach 2009-2011, kiedy wartość BIZ doszła do 47 184 mln zł, nastąpił ponowny głęboki spadek do 11 459 mln zł w 2013 r. Po kolejnym wzroście i osiągnięciu poziomu 57 563 mln zł w 2015 r. BIZ ponownie spadły do 50 914 w 2016 r. i 24 313 w 2017 r. W 2017 r. wartość napływu zagranicznych inwestycji bezpośrednich spadła do poziomu kryzysu finansowego z lat 2008-2009. Spadek ten był zgodny z tendencjami w skali światowej.

Wartość BIZ w stosunku do PKB rosła szybko w dziesięciolecie 1990-2000 osiągając ponad 5%

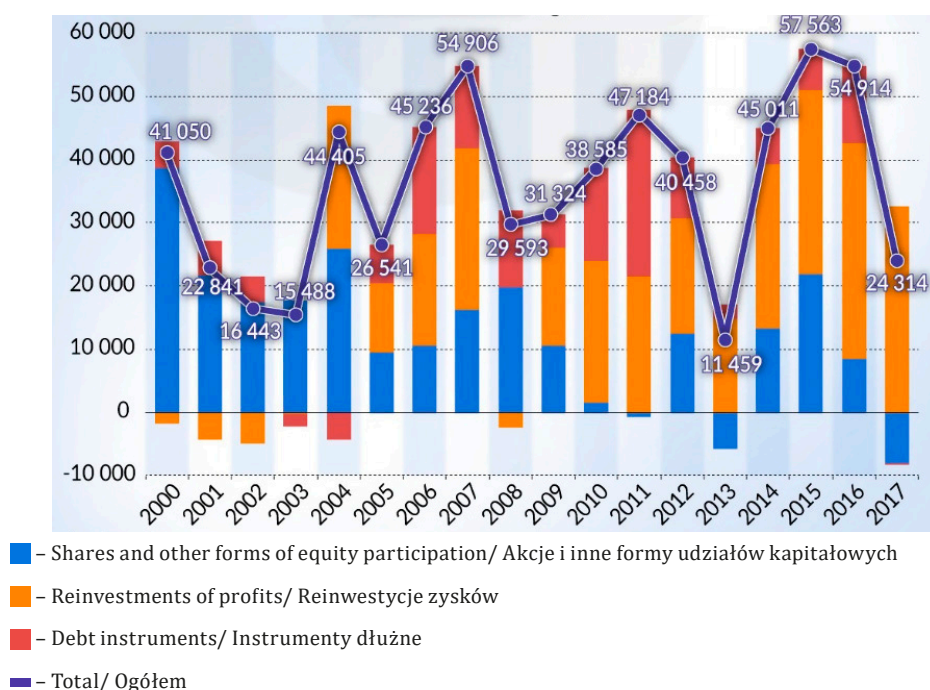

Figure 1. Foreign direct investments in Poland, 2000-2017

Rysunek 1. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Polsce, lata 200-2017

Source: National Bank of Poland.

Źródło: Narodowy Bank Polski.

The value of FDI in relation to GDP grew rapidly in the decade 1990-2000, reaching over 5% in relation to GDP. After a reduction in 2002-2003, FDI began to grow again in the year of Poland's accession to the European Union, to reach a value exceeding 6% of GDP in 2006-2007. The period of the global economic crisis resulted in a general decrease in the inflow of foreign investments, so that in 2013, the net inflow of FDI to Poland fell to zero. This year, there was even an outflow of capital from FDI, especially in the financial and insurance sectors (about EUR 21.7 billion).

In 2013, Poland's net FDI-related liabilities amounted to PLN 690 billion, most of which were equity-based liabilities and equity participations, the remaining part being debt financial instruments (Table 2).

In 2017, Poland's net liabilities on account of foreign direct investments in Poland amounted to PLN 830.2 billion (EUR 199.1 billion). They consisted

w stosunku do PKB. Po ograniczeniu w latach 2002-2003, BIZ ponownie zaczęły rosnąć w roku wstąpienia Polski do Unii Europejskiej, by w latach 2006-2007 osiągnąć wartość przewyższającą 6% PKB. Okres światowego kryzysu ekonomicznego skutkowało w skali ogólnej spadkiem napływu inwestycji zagranicznych, tak że w 2013 r. przyływ BIZ netto do Polski spadł do zera. W tym to roku zanotowano nawet odpływ kapitału z BIZ, co dotyczy zwłaszcza sektora finansowego i ubezpieczeniowego (około 21,7 mld euro).

W 2013 r. zobowiązania netto Polski związane z BIZ wynosiły 690 mld PLN z czego większość stanowiły zobowiązania wynikające z akcji i udziałów kapitałowych, pozostałą część stanowiły dłużne instrumenty finansowe (Tabela 2).

W 2017 r. zobowiązania netto Polski z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce wynosiły 830,2 mld PLN (199,1 mld EUR). Składały

Table 2. Balance of liabilities on account of foreign direct investments in Poland in the years 2013-2017 (in PLN million)

Tabela 2. Stan zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce na koniec roku w latach 2013-2017 (w mln PLN)

Year/ Rok	Shares and other forms of equity participation/ Akcje i inne formy udziałów kapitałowych	Debt instruments/ Dłużne instrumenty finansowe	Total/ Ogółem
2013	540 261	149 989	690 251
2014	569 117	172 600	741 717
2015	543 297	182 255	725 552
2016	582 603	206 171	788 774
2017	635 579	194 651	830 230

Source: NBP report.

Źródło: Raport NBP.

of liabilities due to shares and other forms of equity participation in the amount of PLN 635.6 billion and due to debt financial instruments in the amount of PLN 194.7 billion (NBP 2018). The highest levels of FDI liabilities at the end of 2017 were recorded for investors from the Netherlands (PLN 159.6 billion), Germany (PLN 145.8 billion), Luxembourg (PLN 115.5 billion) and France (PLN 74.9 billion).

FDIs were concentrated in manufacturing (EUR 49 billion), financial and insurance sectors (EUR 41 billion), trade (EUR 24 billion) and real estate (EUR 10 billion). The cumulative value of FDI in 2013 amounted to 4% of GDP.

At the end of 2015, FDI accounted for 39.6% of GDP, and companies with foreign capital employed one third of all people working in the national economy, accounted for two fifths of total revenues and exported two thirds (67.1%) of all goods sold abroad. During the five-year period 2013-2017, the annual value of FDI transactions fluctuated. In 2017, Poland received PLN 34.7 billion of net FDI capital, which consisted of reinvestments in profits worth PLN 38.1 billion and negative amounts of net capital from shares and other forms of equity participation (PLN -1.6 billion) and from debt financial instruments (PLN -1.9 billion) (Table 3).

się na nie zobowiązania z tytułu akcji i innych form udziałów kapitałowych w kwocie 635,6 mld PLN oraz z tytułu dłużnych instrumentów finansowych w wysokości 194,7 mld PLN (NBP 2018). Najwyższe stany zobowiązań z tytułu BIZ na koniec 2017 r. odnotowano wobec inwestorów z Holandii (159,6 mld PLN), Niemiec (145,8 mld PLN), Luksemburga (115,5 mld PLN) i Francji (74,9 mld PLN).

BIZ były skoncentrowane w przetwórstwie przemysłowym (49 mld EUR), sektorze finansowo-ubezpieczeniowym (41 mld EUR), handlu (24 mld EUR) i nieruchomościach (10 mld EUR). Skumulowana wartość BIZ wynosiła w 2013 r 4% PKB.

Na koniec 2015 r. wartość BIZ stanowiło 39,6% PKB, a firmy z kapitałem zagranicznym zatrudniały jedną trzecią wszystkich osób pracujących w gospodarce narodowej, tworzyły dwie piąte całości przychodów oraz wyeksportowały dwie trzecie (67,1%) wszystkich towarów sprzedanych zagranicą. W ciągu pięciolecia 2013-2017 coroczna wartość transakcji z tytułu BIZ ulegała wahaniom. W 2017 r. napłynęło do Polski 34,7 mld PLN kapitału netto z tytułu BIZ na co złożyły się reinwestycje zysków o wartości 38,1 mld PLN oraz ujemne kwoty kapitału netto z tytułu akcji i innych form udziałów kapitałowych (-1,6 mld PLN) i z tytułu dłużnych instrumentów finansowych (-1,9 mld PLN) (Tabela 3).

Table 3. Foreign direct investment transactions in Poland in 2013-2017 (in PLN million)

Tabela 3. Transakcje z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w latach 2013-2017 (w mln PLN)

Year/ Rok	Shares and other forms of equity participation/ Akcje i inne formy udziałów kapitałowych	Reinvestment of profits/ Reinwestycje zysków	Debt instruments/ Dłużne instrumenty finansowe	Total/ Ogółem
2013	-5 675	14 732	2 401	11 459
2014	13 297	25 939	5 775	45 011
2015	21 879	29 145	6 539	57 563
2016	7 750	37 295	16 818	61 863
2017	-1 555	38 096	-1 852	34 689

Source: NBP report.

Źródło: Raport NBP.

In 2013, there were 26,128 non-financial entities with foreign capital operating in Poland (Gromada, Janyst, Galik, 2015, p. 5). Investments of non-financial entities with foreign capital were concentrated in the most developed voivodships: Masovian (49%), Lower Silesian Voivodship (9%), Silesian and Greater Poland (8% each) as well as Lesser Poland (7%). In total, 81% of foreign capital was invested in these voivodships. Over 94% of foreign capital invested in Poland came from OECD countries, including almost 90% from EU countries.

In the sectoral breakdown, the largest amounts of liabilities fell on manufacturing (PLN 257.1 billion), financial and insurance activities (PLN 170 billion), wholesale and retail trade including vehicle repairs (PLN 115.5 billion), as well as real estate market services (PLN 71.6 billion) and professional, scientific and technical activities (PLN 56.5 billion).

In 2017, there were 22 102 entities with foreign capital participation in Poland. Entities employing

W 2013 r. w Polsce działało 26 128 podmiotów niefinansowych z kapitałem zagranicznym (Gromada, Janyst, Galik, 2015, s. 5). Inwestycje podmiotów niefinansowych z kapitałem zagranicznym skupione zostały w najbardziej rozwiniętych województwach: mazowieckim (49%), dolnośląskim (9%), śląskim i wielkopolskim (po 8%) i małopolskim (7%). Łącznie w tych województwach ulokowane zostało 81% kapitału zagranicznego. Ponad 94% kapitału zagranicznego inwestowanego w Polsce pochodziło z krajów OECD, w tym prawie 90% z krajów Unii Europejskiej.

W podziale sektorowym największe kwoty zobowiązań przypadały na przetwórstwo przemysłowe (257,1 mld PLN), działalność finansową i ubezpieczeniową (170 mld PLN), handel hurtowy i detaliczny łącznie z naprawami pojazdów (115,5 mld PLN), a także na działalność związaną z obsługą rynku nieruchomości (71,6 mld PLN) oraz działalność profesjonalną, naukową i techniczną (56,5 mld PLN).

W 2017 r. w Polsce było 22 102 podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego. Dominowały jed-

up to 49 persons (80.2% of the total number of enterprises) were dominant, entities employing 50-249 persons constituted 13% of this group, while large enterprises employing 250 and more persons constituted 6.6% of enterprises with foreign capital. Every third entity of this group had its registered office in the Masovian Voivodship (Table 4).

nostki zatrudniające do 49 osób (80,2% ogólnej liczby przedsiębiorstw), jednostki zatrudniające 50-249 osób stanowiły 13% tej grupy, zaś przedsiębiorstwa duże zatrudniające 250 i więcej osób stanowiły 6,6% przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym. Co trzeci podmiot tej grupy miał swoją siedzibę w województwie mazowieckim (Tabela 4).

Table 4. Number of entities, capital and employment in enterprises with foreign capital by voivodship in 2017

Tabela 4. Liczba podmiotów, kapitał i zatrudnienie w przedsiębiorstwach z kapitałem zagranicznym wg województw w 2017 r.

Voivodship/ Województwo	Number of entities/ Liczba podmiotów	Foreign capital PLN billion/ Kapitał zagraniczny mld zł	Employed (thousands of people)/ Pracujący tys. osób	Total revenue PLN million/ Przychód ogółem mld zł	Total costs PLN million/ Koszty ogółem mld zł
Lower Silesian/ Dolnośląskie	1989	17,2	172,5	114,4	108,8
Kuyavian-Pomeranian/ Kujawsko-Pomorskie	506	3,1	44,7	40,0	38,2
Lublin/ Lubelskie	426	1,8	26,2	15,4	14,5
Lubusz/ Lubuskie	531	1,6	42,0	26,1	25,0
Łódź/ Łódzkie	911	5,2	97,6	56,4	52,6
Lesser Poland/ Małopolskie	1771	16,3	130,3	88,4	84,1
Masovian/ Mazowieckie	8092	91,4	625,9	582,6	550,5
Opole/ Opolskie	402	2,1	31,0	25,3	24,2
Podkarpackie/ Podkarpackie	511	2,7	130,3	30,0	27,5
Podlaskie/ Podlaskie	179	0,5	11,3	6,1	5,8
Pomeranian/ Pomorskie	1127	5,3	78,8	58,1	54,1
Silesian/ Śląskie	2180	16,7	212,3	173,2	165,1
Świętokrzyskie/ Świętokrzyskie	164	2,0	23,6	15,2	14,2
Warmian-Masurian/ Warmińsko-Mazurskie	204	1,4	14,8	9,7	9,2
Greater Poland/ Wielkopolskie	1991	23,5	305,6	263,0	252,6
West Pomeranian/ Zachodniopomorskie	1118	6,3	65,3	33,6	32,3
Total/ Razem	22102	211,1	1929,1	1537,5	1458,7

Source/ Źródło: Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2017 r. GUS Warszawa 2018.

In 2017, the share capital of entities with foreign capital amounted to PLN 211.1 billion, of which 93.4% was foreign capital. This capital came from 121 countries. Over 90% of the foreign capital in Poland came from the European Union countries, with the highest values from: The Netherlands (20.1%), Germany (17.7%), and France (13.6%). At the end of 2017, entities with foreign capital employed 1929.1 thousand people, 76.2% employed by large entities. Entities dealing with industrial processing employed 46.3%, while entities operating in trade constituted 23.7%. An average entity with foreign capital employed 87 people. In 2017, the entities in question generated revenue of PLN 1537.5 billion and incurred costs amounting to PLN 1458.7 billion.

At the end of 2017, Poland's net FDI liabilities amounted to PLN 830.2 billion, including PLN 635.6 billion in shares and other forms of equity participation, and PLN 194.7 billion in financial

Kapitał podstawowy podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2017 r. wynosił 211,1 mld zł z czego 93,4% stanowił kapitał zagraniczny. Kapitał ten pochodził ze 121 krajów. Ponad 90% kapitału zagranicznego pochodziło z krajów Unii Europejskiej. Największą wartość kapitału w Polsce posiadały: Holandia (20,1%), Niemcy (17,7%) i Francja (13,6%). Na koniec 2017 r. podmioty z kapitałem zagranicznym zatrudniały 1929,1 tys. osób z czego 76,2 % zatrudniały duże podmioty. Podmioty zajmujące się przetwórstwem przemysłowym zatrudniały 46,3%, zaś podmioty działające w handlu stanowiły 23,7%. Przeciętny podmiot z kapitałem zagranicznym zatrudniał 87 osób. Omawiane podmioty w 2017 r. uzyskały przychód 1537,5 mld zł i poniosły koszty w wysokości 1458,7 mld zł.

Na koniec 2017 r. zobowiązania netto Polski z tytułu BIZ wynosiły 830,2 mld PLN z czego 635,6 mld PLN stanowiły akcje i inne formy udziałów kapita-

instruments. The highest level of foreign direct investment liabilities at the end of 2018 was recorded towards the Netherlands (PLN 159.6 billion), Germany (PLN 145.8 billion), Luxembourg (PLN 115.5 billion) and France (PLN 74.8 billion).

The largest amounts of liabilities were incurred by entities representing industrial processing (PLN 257.1 billion), financial and insurance activities (PLN 170.0 billion), wholesale and retail trade including vehicle repairs (PLN 115.5 billion), as well as real estate market services (PLN 71.6 billion) and professional, scientific, and technical activities (PLN 56.5 billion).

Foreign direct investment is beneficial not only for host countries but also for countries with capital. These benefits are determined primarily by the income of foreign direct investors. The size of these incomes increased at an uneven pace until 2007 and have been growing systematically since 2008 (Figure 2).

łowych i 194,7 mld PLN przypadają na instrumenty finansowe. Największy stan zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich na koniec 2018 r. odnotowano wobec Holandii (159,6 mld PLN), Niemiec (145,8 mld PLN), Luksemburga (115,5 mld PLN) i Francji (74,8 mld PLN).

Największe kwoty zobowiązań przypadły na podmioty reprezentujące przetwórstwo przemysłowe (257,1 mld PLN), działalność finansową i ubezpieczeniową (170,0 mld PLN), handel hurtowy i detaliczny łącznie z naprawami pojazdów (115,5 mld PLN), a także na działalność związaną z obsługą rynku nieruchomości (71,6 mld PLN) oraz działalnością profesjonalną, naukową i techniczną (56,5 mld PLN).

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne są korzystne nie tylko dla krajów przyjmujących ale także dla krajów dysponujących kapitałami. Korzyści te określone są przede wszystkim przez dochody zagranicznych inwestorów bezpośrednich. Rozmiary tych dochodów wzrastały w nierównym tempie do 2007 r. i wzrastały systematycznie od 2008 r. (Rysunek 2).

W 2017 r. dochody zagranicznych inwestorów

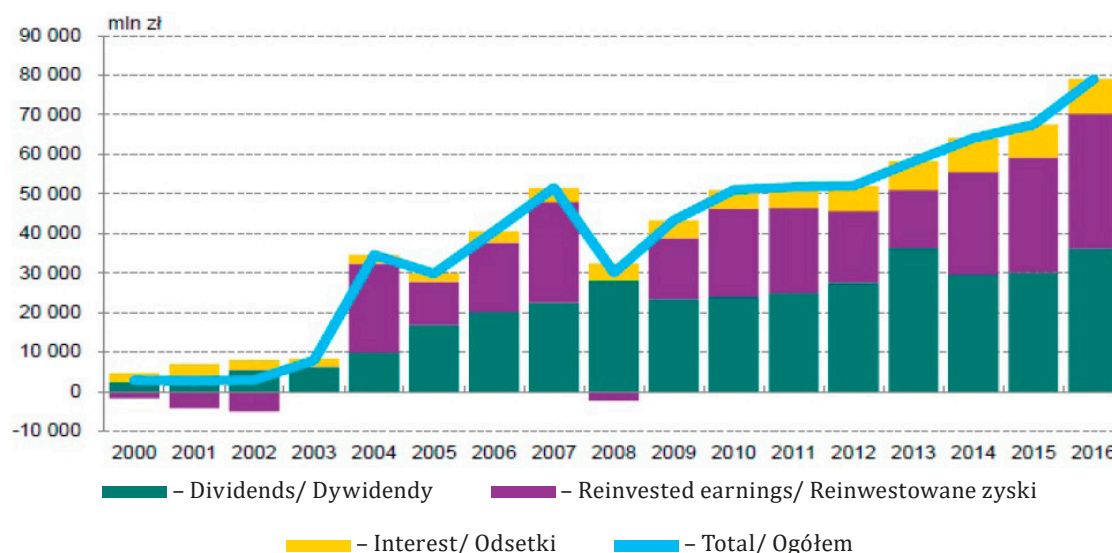

Figure 2. Income on account of foreign direct investments in Poland in the years 2000-2016

Rysunek 2. Dochody z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w latach 2000-2016

Source/ Źródło: NBP Report: *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce i polskie inwestycje bezpośrednie zagranicą w 2016 roku*, Department of Statistics, Warszawa 2017, p. 35.

In 2017, the revenues of foreign investors were estimated at PLN 79.2 billion. In this amount, 31.8 billion was allocated to dividends, 38.1 billion to reinvested profits and PLN 9.4 billion to debt financial instruments (Table 5). The highest revenues were obtained by investors from the Netherlands (PLN 16.7 billion), Germany (PLN 16.3 billion), Luxembourg (PLN 8.7 billion), and France (PLN 7.6 billion).

The inflow of direct foreign investments had a significant impact on the development of the Polish economy and had a positive impact on the economic growth and innovativeness. Enterprises with foreign capital were the driving force behind exports, demand from sub-suppliers and strengthened the position of enterprises in supply chains. Enterprises with foreign

oszacowano na 79,2 mld PLN. W tej kwocie 31,8 mld przypada na dywidendy, 38,1 mld na reinwestowane zyski i 9,4 mld PLN na dłużne instrumenty finansowe (Tabela 5). Najwyższe dochody uzyskali inwestorzy z Holandii (16,7 mld PLN), Niemiec (16,3 mld PLN), Luksemburga (8,7 mld PLN) i Francji (7,6 mld PLN).

Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych miał istotny wpływ na rozwój polskiej gospodarki oddziaływał pozytywnie na wzrost gospodarczy i innowacyjność. Przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym były siłą napędową eksportu, popytu poddostawców oraz wzmacniały pozycję przedsiębiorstw w łańcuchach dostaw. Przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego szybko zwiększały swoją wartość i podnosiły efektywność produkcji. Napływ BIZ był też

Table 5. Income on account of foreign direct investments in Poland in the years 2013-2017 (in PLN million)
Tabela 5. Dochody z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w latach 2013-2017 (w mln PLN)

Year/ Rok	Dividends/ Dywidendy	Reinvested earnings/ Reinwestowane zyski	Debt instruments (interest)/ Dłużne instrumenty finansowe (odsetki)	Total/ Ogółem
2013	36 269	14 732	7 235	58 236
2014	29 592	25 940	8 596	64 128
2015	30 092	29 145	8 270	67 507
2016	35 373	37 295	9 281	81 949
2017	31 774	38 095	9 364	79 233

Source: NBP report.
 Źródło: Raport NBP.

capital participation quickly increased their value and production effectiveness. The inflow of FDI was also a direct impulse to increase domestic demand and consumption and strengthen the role of the service sector in the economy. Foreign investments were a source of positive externalities and at the same time they competed with domestic enterprises in many sectors. The effects of the inflow of FDI benefit mainly wholesale and retail trade companies, industrial, and financial companies. The inflow of foreign capital benefited also companies providing business, construction, educational, transport, and other services, to which foreign capital flew to a small extent. FDI, with positive supply and demand effects, strengthened the general economic situation and potential of the country. These effects were created both as a result of increasing value of capital available in the economy and due to the increase in productivity of manufacturing factors, thanks to the implementation of investment and productivity growth and the spread of positive externalities (Czerniak, Blauth, Lipiński, 2017, pp. 17-18). This is reflected, inter alia, in a larger share of GDP growth in sectors where the inflow of FDI was relatively small, such as construction (Table 6).

bezpośrednim impulsem do zwiększenia popytu krajowego i konsumpcji oraz umocnienia roli sektora usług w gospodarce. Inwestycje zagraniczne były źródłem pozytywnych efektów zewnętrznych a jednocześnie konkurowały z przedsiębiorstwami krajowymi w wielu branżach. Z efektów napływu BIZ korzystają głównie firmy zajmujące się handlem hurtowym i detalicznym, firmy przemysłowe i finansowe. Na napływie kapitału zagranicznego korzystały także firmy świadczące usługi biznesowe, budowlane, edukacyjne, transportowe i inne, do których kapitał zagraniczny dopływał w niewielkim stopniu. BIZ niosąc pozytywne skutki popytowe i popytowe wzmacniały ogólną koniunkturę i potencjał gospodarczy kraju. Efekty te powstawały zarówno w wyniku podnoszenia wartości kapitału dostępnego w gospodarce oraz z powodu zwiększenia wydajności czynników wytwórczych, dzięki wdrażaniu inwestycji i podnoszeniu produktywności oraz rozprzestrzenianiu się pozytywnych efektów zewnętrznych (Czerniak, Blauth, Lipiński, 2017, s. 17-18). Wyraża się to m.in. w większym udziale we wzroście PKB branż, w których napływ BIZ jest stosunkowo niewielki, jak np. w budownictwie (Tabela 6).

Table 6. Structure of inflow and impact of FDI on GDP growth by industry in %
Tabela 6. Struktura napływu i oddziaływanie BIZ na wzrost PKB według branży w %

Industry/ Branża	Share in the inflow of FDI/ Udział w napływie BIZ	Contribution to GDP growth/ Udział we wzroście PKB
Trade/ Handel	16	19
Industrial processing/Przetwórstwo przemysłowe	32	17
Financial services/ Usługi finansowe	19	13
Business services/ Usługi biznesowe	7	8
Real estate services/ Obsługa nieruchomości	6	7
Construction/ Budownictwo	4	6
Telecommunications services/Usługi telekomunikacyjne	8	6
Other/ Pozostałe	8	24

Source/ Źródło: Czerniak, Blauth, Lipiński, 2017, p. 20.

The inflow of FDI, apart from economic benefits, also brings socio-economic effects. The most important of these include the positive impact on the labour market – a change in the level and structure of wages and employment, as well as an increase in the amounts paid into social insurance. FDI also affects state revenues from both indirect and income taxes (Figure 3).

Napływ BIZ poza korzyściami gospodarczymi, wywołuje również efekty społeczno-gospodarcze. Do najważniejszych z nich można zaliczyć korzystny wpływ na rynek pracy – zmiana poziomu i struktury płac oraz wysokości zatrudnienia, a także zwiększenie sum wpłacanych na ubezpieczenia społeczne. BIZ wpływają również na dochody państwa zarówno z tytułu podatków pośrednich jak i podatków dochodowych (Rysunek 3).

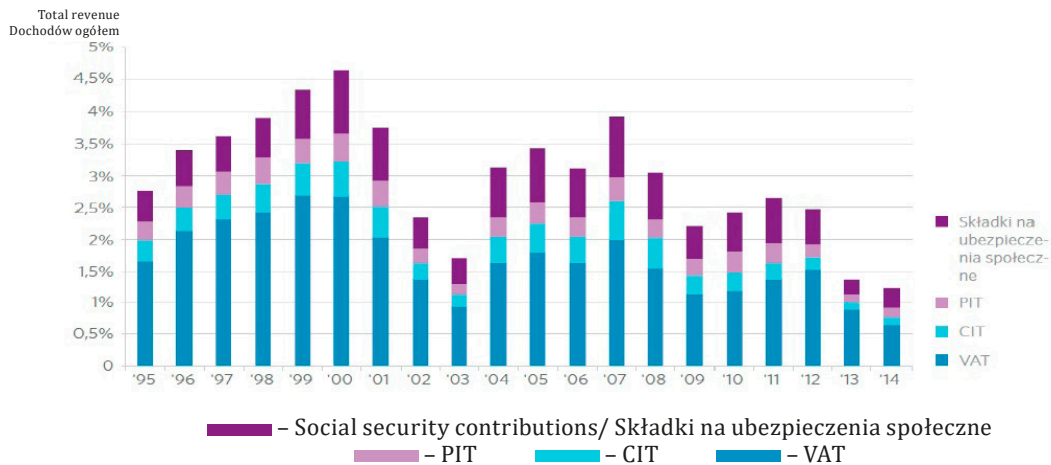

Figure 3. Additional state revenue from direct investment inflows to Poland between 1995 and 2014

Rysunek 3. Dodatkowe dochody państwa z tytułu napływu inwestycji bezpośrednich do Polski w latach 1995-2014

Source/ Źródło: Czerniak A., Blauth K., Lipiński Ł., Co przyniosły inwestycje zagraniczne. *Wpływ na gospodarkę Polski w ostatnim ćwierćwieczu*, Polityka Insight, Warszawa 2017, p. 23.

Lublin Voivodship as an area of foreign capital investment

Foreign direct investments were very unevenly distributed on the territory of Poland (Figure 4). Often over 50% of investments were located in the Masovian Voivodship. Large amounts of investment were attracted by the following voivodships: Silesian, Greater Poland, and Lower Silesian. The voivodships of Eastern Poland were included in the group of regions foreign investors were relatively poorly interested in. Nonetheless, also in this area, the differences are significant, which is exemplified by Podlaskie (PLN 2.3 billion) and Podkarpackie (PLN 160 billion). Diversification of the state of foreign capital investment according to voivodships and material and geographical structure in 2016 is presented in Table 7.

In Lublin voivodship, FDI liabilities at the end of 2016 amounted to PLN 6.1 billion. A more detailed analysis of FDI in Lublin Voivodship may indicate the limitations encountered by foreign capital in the peripheral region, as well as ways to increase the investment attractiveness of such areas of Poland.

Lublin Voivodship is one of the least developed regions in the European Union located peripherally in the area of Eastern Poland. The voivodship is inhabited by 5.6% of the population of Poland and generates about 4% of the GDP. The general characteristics of the voivodship are presented in Table 8.

Favourable conditions for the development of agriculture in the voivodship create the basis for the development of food industry. The leading branches of the Lublin region's industry include the bituminous coal mine in Bogdanka, nitrogen plants in Puławy, aviation plants in Świdnik, engineering and furniture industry in various towns of the voivodship. The distinguishing feature of the region is the academic centre in Lublin, which has a significant scientific and research potential, as well as sub-regional centres of academic vocational training in various cities of the region. The region has its own airport and good

Województwo lubelskie jako obszar inwestowania kapitału zagranicznego

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne rozkładały się bardzo nierównomiernie na terytorium Polski (Rysunek 4). Często ponad 50% inwestycji lokowano w województwie mazowieckim. Duże kwoty przyciągnęły województwa: Śląskie, Wielkopolskie i Dolnośląskie. Do regionów, którymi inwestorzy zagraniczni interesowali się stosunkowo słabo należą województwa Polski Wschodniej. Jednak i w tym obszarze różnicowania są znaczne, czego przykładem są województwa podlaskie (2,3 mld PLN) i podkarpackie (160 mld PLN). Różnicowanie stanu zainwestowania kapitału zagranicznego według województw oraz struktury rzeczowej i geograficznej w 2016 r. przedstawia Tabela 7.

W województwie lubelskim zobowiązania z tytułu BIZ na koniec 2016 r. wynosiły 6,1 mld PLN. Bardziej szczegółowa analiza BIZ w województwie lubelskim może wskazać ograniczenia na jakie napotykał kapitał zagraniczny w regionie peryferyjnym jak też wskazać na sposoby podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej takich obszarów Polski.

Województwo lubelskie jest jednym z najślabiej rozwiniętych regionów w Unii Europejskiej położonym peryferyjnie na obszarze Polski Wschodniej. Województwo zamieszkuje 5,6% ludności Polski, na jego terenie wytwarza się ok. 4% PKB. Ogólną charakterystykę województwa podaje Tabela 8.

Korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa w województwie stwarzają podstawy dla rozwoju przemysłu spożywczego. Do czołowych gałęzi przemysłu Lubelszczyzny można zaliczyć kopalnię węgla kamiennego w Bogdance, zakłady azotowe w Puławach, zakłady lotnicze w Świdniku, przemysł maszynowy i przemysł meblarski w różnych miastach województwa. Wyróżniającą cechą regionu jest ośrodek akademicki w Lublinie znaczny potencjał naukowo-badawczy oraz podregionalne ośrodki akademickiego kształcenia zawodowego w różnych miastach regionu. Region posiada własny port lotniczy i dobre sko-

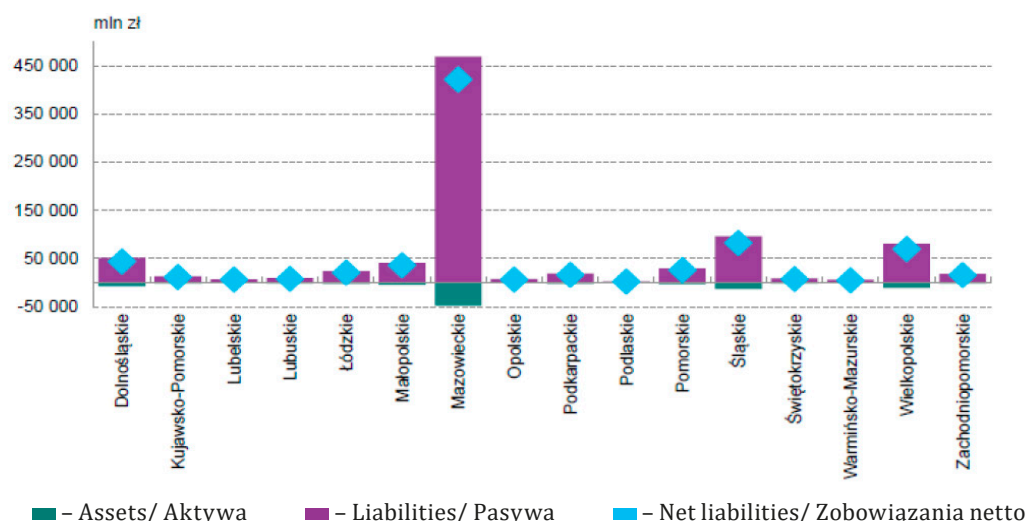

Figure 4. Balance of liabilities on account of foreign direct investments in Poland in individual voivodships as at the end of 2016
Rysunek 4. Stan zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w poszczególnych województwach na koniec 2016 roku

Source/ Źródło: NBP report: *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce i polskie inwestycje bezpośrednie za granicą w 2016 roku*, Department of Statistics, Warszawa 2017, p. 19.

Table 7. Balance of liabilities on account of foreign direct investments in Poland as at the end of 2016 by sectors and investors broken down by voivodship (in PLN million)

Tabela 7. Stan zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce na koniec 2016 roku według sektorów i inwestorów w podziale na województwa (w mln zł)

Voivodship/ Województwo	Total/ Ogółem	By sector/ Według sektorów				By investor/ Według inwestorów			
		C - industrial processing/ przetwórstwo przemysłowe	K - financial intermediation/ pośrednictwo finansowe	G - trade/ handel	Other sections/ Pozostałe sekcje	Germany/ Niemcy	Netherlands/ Niderlandy	Luxemburg/ Luksemburg	Other countries/ Pozostałe kraje
Lower Silesian/ Dolnośląskie	43 974,4	28 279,5	5 532,4	5 322,1	4 840,4	14 967,9	5 829,1	4 167,0	19 010,4
Kuyavian-Pomeranian/ Kujawsko-pomorskie	11 489,7	9 155,8	27,6	1 1779,6	526,7	2 531,6	3 624,8	498,3	4 835,1
Lublin/ Lubelskie	6 113,2	4 796,9	0,0	460,3	856,1	749,6	202,1	1 952,1	3 209,4
Lubusz/ Lubuskie	7 917,6	7 142,9	0,0	68,0	706,7	1 808,3	50,3	313,6	5 745,4
Łódź/ Łódzkie	20 839,4	14 704,9	1 012,1	3 088,7	2 033,7	3 975,6	5 282,4	3 053,1	8 528,3
Lesser Poland/ Małopolskie	35 751,7	17 430,9	1 158,5	8 250,7	8 911,5	3 565,7	4 880,0	10 279,6	17 026,4
Masovian/ Mazowieckie	422 161,0	35 450,7	111 613,1	65 231,7	209 865,5	59 095,9	75 945,1	40 520,9	246 599,1
Opole/ Opolskie	6 159,5	5 331,4	36,5	389,0	402,7	1 827,4	1 677,4	178,2	2 476,5
Podkarpackie/ Podkarpackie	15 961,1	13 999,0	0,0	363,4	1 598,6	4 818,9	3 620,8	1 196,8	6 324,6
Podlaskie/ Podlaskie	2 268,0	1 932,6	1,4	103,8	230,2	116,0	202,7	172,5	1 776,7
Pomeranian/ Pomorskie	26 294,0	7 541,1	3 519,2	2 461,6	12 772,0	4 396,1	4 638,6	7 372,0	9 887,2
Silesian/ Śląskie	82 551,6	48 667,0	20 426,5	4 189,1	9 268,9	9 228,6	25 136,8	14 009,1	34 177,1
Świętokrzyskie/ Świętokrzyskie	7 343,8	4 701,8	0,0	167,5	2 474,5	871,7	953,8	467,0	5 051,3
Warmian-Masurian/ Warmińsko-mazurskie	4 382,3	3 846,9	0,0	119,2	416,2	392,7	162,9	89,6	3 737,1
Greater Poland/ Wielkopolskie	69 870,1	36 554,1	2 019,0	20 271,3	11 025,6	19 450,9	15 275,5	14 076,6	21 067,1
West Pomeranian/ Zachodniopomorskie	15 568,9	8 538,5	172,3	3 221,7	3 636,4	3 075,5	2 857,2	809,2	8 826,9
Total/ Ogółem	778 646,1	248 074,2	145 518,6	115 487,6	269 565,7	130 872,2	150 339,5	99 155,7	398 278,6

Source: NBP report.

Źródło: Raport NBP.

Table 8. General characteristics of the economy of Lublin Voivodship
Tabela 8. Ogólna charakterystyka gospodarki województwa lubelskiego

Specification/ Wyszczególnienie	Lublin Voivodship/ Województwo lubelskie	Poland/ Polska	Percentage share of voivodship in the country's size/ Udział procentowy województwa w wielkości kraju
Market potential/ Potencjał rynkowy			
GDP per capita in 2014. (PLN/person)/ PKB per capita w 2014 r. (zł/osoba)	31170	44686	-
Population (persons on 31 December 2015)/ Liczba ludności (osoby stan na 31 XII 2015)	2139726	38437239	5,6%
Labour resource potential/ Potencjał zasobów pracy			
Higher education institutions graduates in 2015 (persons)/ Absolwenci szkół wyższych w 2015 r. (osoby)	22700	394987	5,7%
Secondary school graduates in 2015 (persons)/ Absolwenci szkół średnich w 2015 r. (osoby)	17332	284187	6,1%
Number of employed in 2015 (persons)/ Liczba pracujących w 2015 r. (osoby)	1026	16084	6,4%
Structure of employment in 2013/ Struktura pracujących w 2013 r.	agricultural sector 22.0%/ sektor rolniczy 22,0% industrial sector 23.1%./ sektor przemysłowy 23,1% services sector 54.9%/ sektor usługowy 54,9%		11,5% 30,5% 58,0%
Investment outlays and capital of companies with foreign capital participation in the voivodship/ Nakłady inwestycyjne oraz kapitał spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie			
Investment outlays in 2014 (PLN million)/ Nakłady inwestycyjne w 2014 r. (mln zł)	808,0	78823,1	1,0%
Capital of companies in 2014 (PLN million)/ Kapitał spółek w 2014 r. (mln zł)	1719,7	215594,8	0,8%
Special economic zones in the voivodship/ Specjalne strefy ekonomiczne w województwie			
- Mielecka - Starachowicka - Tarnobrzaska			

Source/ Źródło: Godlewska-Majkowska., *Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2016*, Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. i Instytut Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Warszawa 2016, p. 7.

rail and road connections with Belarus and Ukraine, with weaker transport links with other regions of the country. The Lublin region has good conditions for the development of the renewable energy sector and unused opportunities for tourism development. In terms of investment attractiveness, for many years it has been one of the weakest voivodships in Poland (Figure 5).

Foreign capital investments constituting about 1% of foreign investments in Poland are located on the territory of the voivodship. Low labour costs attract mainly industrial investments (12th place in the country). Apart from the retail sector, there are no investments in the services sector, especially in the financial and high-tech sectors.

In 2017, in Lublin Voivodship there were 426 entities with foreign capital, which had capital amounting to PLN 1.8 billion. These entities employed 26.2 thousand people. Entities with foreign

munikowanie kolejowe i drogowe z Białorusią i Ukrainą przy słabszym powiązaniu komunikacyjnym z pozostałymi regionami kraju. Lubelszczyzna posiada dobre warunki do rozwoju sektora odnawialnych źródeł energii oraz niewykorzystane możliwości rozwoju turystyki. Pod względem atrakcyjności inwestycyjnej, od wielu lat znajduje się w grupie województw najsłabszych w Polsce (Rysunek 5).

Na terenie województwa ulokowały się inwestycje kapitału zagranicznego stanowiące około 1% inwestycji zagranicznych w Polsce. Niewielkie koszty pracy przyciągają głównie inwestycje przemysłowe (12 miejsce w kraju). Poza sektorem handlu detalicznego brak jest inwestycji w sektorze usług, zwłaszcza finansowych i branży high-tech.

Na terenie województwa lubelskiego w 2017 r. istniało 426 podmiotów z kapitałem zagranicznym, które dysponowały kapitałem liczącym 1,8 mld zł. W podmiotach tych zatrudnionych było 26,2 tys.

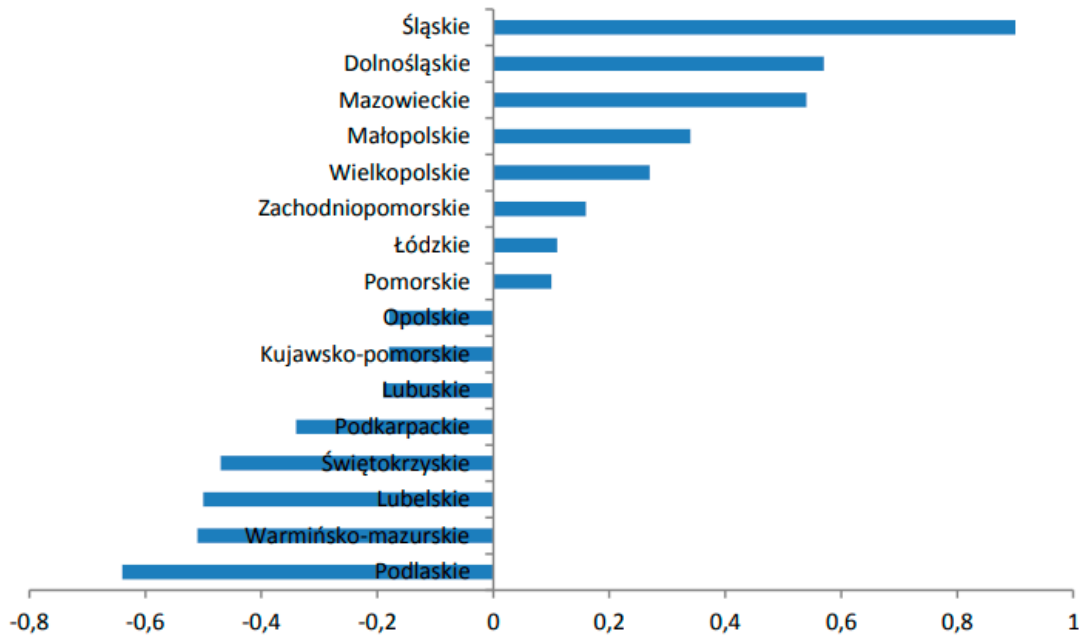

Figure 5. Investment attractiveness index for particular voivodships for 2016 (on a scale from -1 weakly to +1 good)
Rysunek 5. Wskaźnik atrakcyjności inwestycyjnej dla poszczególnych województw na 2016 rok (w skali od -1 słabo do +1 dobrze)
 Source/ Źródło: http://www.invest-in-silesia.pl/uploads/Atrakcyjnosć_inwestycyjna_2016-raport.pdf (access/ dostęp: 26.05.2019 r.).

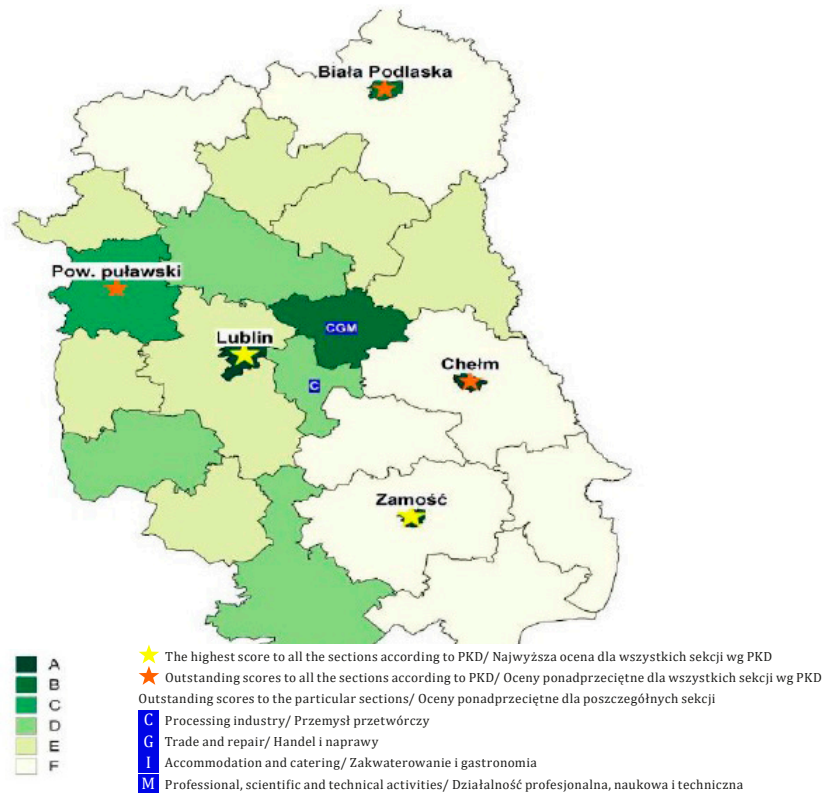

Figure 6. Spatial diversification of potential investment attractiveness of poviats of Lublin voivodship
Rysunek 6. Zróżnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej powiatów województwa lubelskiego
 Source/ Źródło: Godlewska-Majkowska H., *Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2016*, PAIiZ S.A. i Instytut Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Warszawa 2016, p. 11.

capital from the voivodship area received revenues exceeding general costs. These entities have a positive balance of foreign trade. In the sector of entities with foreign capital of the Lublin region, less than 4% employees work in this sector in Poland. Almost 70% of the entities are microenterprises (up to 9 persons), which employ less than 2% of the employed. Large companies, which constitute about 6% of companies with foreign capital in the voivodship, employ about 70% of employees. The largest amount of capital in the voivodship was invested by Dutch, Luxembourg, and American companies.

The region of the voivodship is quite diverse in terms of FDI location. Spatial diversity of potential attractiveness of powiats and towns of the voivodship for investment is shown in Figures 6 and 7. The highest score in all areas of investment was given to Lublin and Zamość, while outstanding score was given to Biała Podlaska, Chełm and Puławy powiats. Among the rural-urban municipalities, the investment attractiveness includes Janów Lubelski located in the southern part of voivodship and municipalities

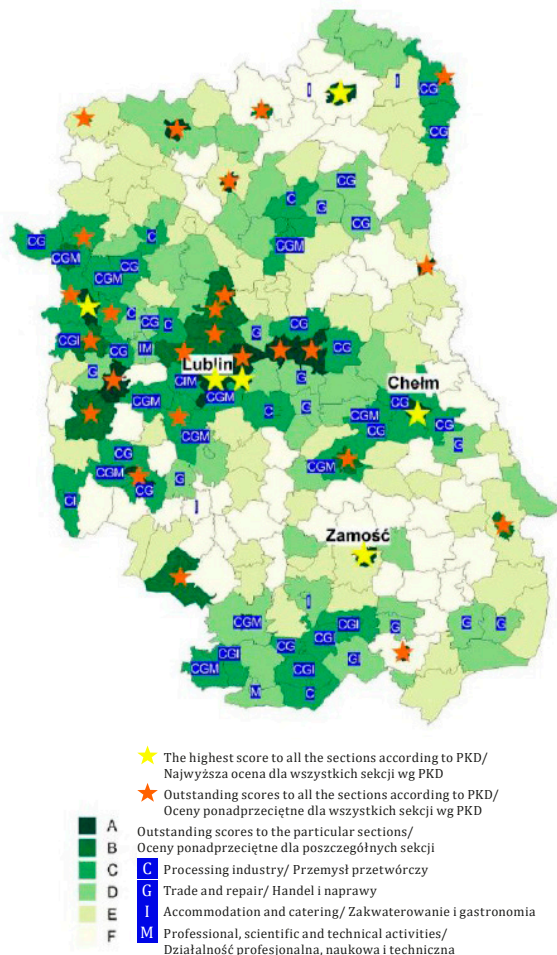

Figure 7. Spatial diversification of potential investment attractiveness of municipalities of Lublin Voivodship

Rysunek 7. Zróżnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej gmin województwa lubelskiego
 Source/ Źródło: Godlewska-Majkowska H., *Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2016*, PAliIZ S.A. i Instytut Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Warszawa 2016, p. 11.

osób. Podmioty z kapitałem zagranicznym z terenu województwa otrzymywały przychody przewyższające koszty ogólne. Podmioty te mają pozytywny bilans obrotów zagranicznych. W sektorze podmiotów Lubelszczyzny z udziałem kapitału zagranicznego pracuje niespełna 4% zatrudnionych w tym sektorze w Polsce. Prawie 70% podmiotów stanowią mikrofirmy (do 9 osób), które zatrudniają mniej niż 2% pracujących. Firmy duże, które stanowią ok. 6% firm z kapitałem zagranicznym w województwie, zatrudniają ok. 70% pracowników. Najwięcej kapitału w województwie zainwestowały firmy holenderskie, luksemburskie i amerykańskie.

Region województwa jest dość zróżnicowany pod względem lokalizacji BIZ. Zróżnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności powiatów i miast województwa dla inwestycji pokazuje Rysunek 6 i 7. Najwyższą ocenę we wszystkich obszarach inwestycji przypisano miastom: Lublin i Zamość, natomiast ocenę ponadprzeciętną także miastom: Biała Podlaska i Chełm oraz powiatowi puławskiemu. Spośród gmin miejsko wiejskich do atrakcyjnych inwestycyjnie zaliczyć można położony na południu województwa Janów Lubelski oraz położone w środkowo-zachodniej części województwa gminy: Kazimierz Dolny, Łęczna, Opole Lubelskie, Poniatowa i Ryki. Spośród gmin

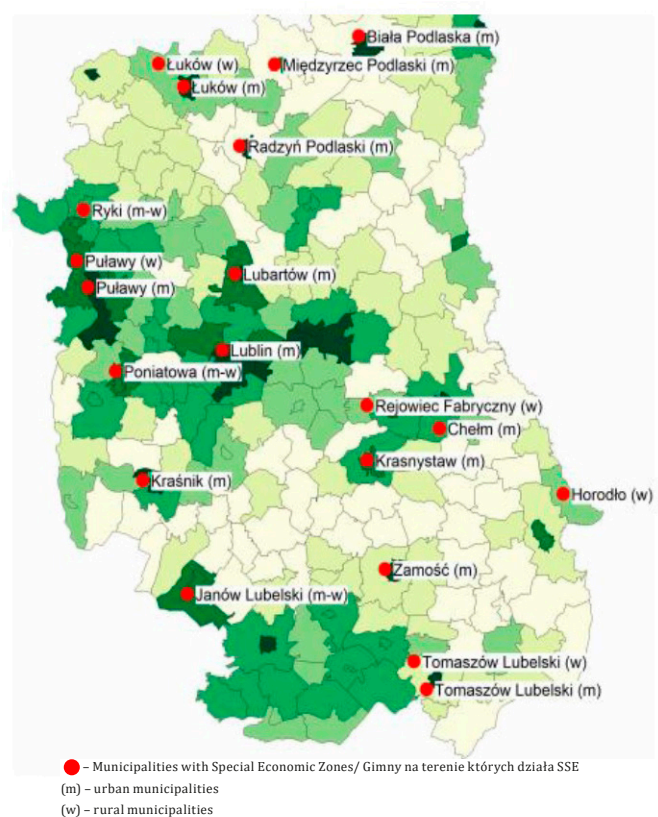

Figure 8. Distribution of Special Economic Zones in Lublin Voivodship

Rysunek 8. Rozmieszczenie Specjalnych Stref Ekonomicznych w województwie lubelskim
 Source/ Źródło: Godlewska-Majkowska H., *Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2017*, Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. i Instytut Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Warszawa 2017, p. 17.

located in the central-western part of the voivodship: Kazimierz Dolny, Łęczna, Opole Lubelskie, Poniatowa, and Ryki. Among the rural municipalities, which are attractive in terms of investments are the following: Jastków, Końskowola, Lubartów, Niedrzwica Duża, Niemce, Puchaczów, Puławy. It seems that the key importance for such a distribution of the investment potential within a voivodship lies in its communication links with the country and its capital, as well as in the location of its special economic zones (Figure 8).

Out of 426 entities with foreign capital in the voivodship, 24 are large enterprises employing 250 and more employees. Approximately 11% of the entities employ between 50 and 249 employees. One of the largest investments in the Lublin region is the Italian company Agusta Westland operating in the aviation industry, which in the years 2007-2015 invested 98 million PLN allocated in the development of R&D infrastructure for the production of helicopters. 50% of the project is implemented with EU funds allocated for the development of Eastern Poland. Aliplast company operating in the metal industry in 2011-2015 invested a total of PLN 80 million for the investment of a new press for extrusion of metal profiles. It gave employment to 150 people. The amount of PLN 50 million for the construction and expansion of a new factory in the medical industry was allocated in the years 2009-2017 by B. Brown company. This investment enabled the creation of 350 new jobs. In the metal industry in 2007, a small company ABM Polska also invested over PLN 30 million in the Lublin region. This amount was used to recapitalize existing production lines for the production of machinery. Large investments amounting to almost PLN 32 million were allocated by Biosystem to capitalise local State Tobacco Industry plant. It was also invested in a number of smaller plants in the food industry (Table 9).

Apart from the companies listed in Table 9, the following investments can be mentioned: Caterpillar (USA) and Fortaco (Finland) in Janów Lubelski, TSUBAKI-HOOVER (USA, Japan) in Kraśnik, 'AluTeam' (Germany) in Biała Podlaska, Nicols and Materne (France), Permedia (Czech Republic), Vita Polymers (Great Britain).

Larger investments were located mainly in Lublin and in the capitals of subregions, less frequently in smaller cities of the Lublin agglomeration. The specificity of foreign investments in the Lublin region is the focus on investments in industrial processing, as well as investments in the construction, chemical, pharmaceutical, food, electronics, machinery, and metal industries. There are still unused opportunities to develop the assets and personnel of the automotive, ceramic and building materials industries that have gone bankrupt. Prospects for expansion should also be sought in the sphere of bio-economy.

wiejskich do atrakcyjnych pod względem inwestycyjnym można zaliczyć gminy: Jastków, Końskowola, Lubartów, Niedrzwica Duża, Niemce, Puchaczów, Puławy. Wydaje się, że kluczowe znaczenie dla takiego rozłożenia potencjału inwestycyjnego wewnątrz województwa kluczowe znaczenie ma powiązanie komunikacyjne z krajem i stolicą województwa, a także rozmieszczenie specjalnych stref ekonomicznych (Rysunek 8).

Na 426 podmiotów z kapitałem zagranicznym województwa, 24 stanowią duże przedsiębiorstwa zatrudniające 250 i więcej pracowników. Ok. 11% podmiotów zatrudnia od 50 do 249 pracowników. Jedną z największych inwestycji na Lubelszczyźnie jest włoska spółka Agusta Westland działająca w branży lotniczej, która w latach 2007-2015 zainwestowała 98 mln zł, które zostały przeznaczone na rozbudowę zaplecza infrastruktury badawczo-rozwojowej do produkcji helikopterów. Projekt w 50% realizowany jest ze środków UE przeznaczonych na rozbudowę Polski Wschodniej. Działająca w branży metalowej firma Aliplast w latach 2011-2015 zainwestowała łącznie 80 mln zł przeznaczonych na inwestycję nowej prasy do wyciskania profili metalowych. Dało to zatrudnienie dla 150 osób. Kwotę 50 mln zł na budowę i rozbudowę nowej fabryki w branży medycznej przeznaczyła w latach 2009-2017 firma B. Brown. Inwestycja ta umożliwiła stworzenie 350 nowych miejsc pracy. W branży metalowej w 2007 r. zainwestowała również na Lubelszczyźnie ponad 30 mln zł niewielka firma ABM Polska. Kwota ta została przeznaczona na dokapitalizowanie istniejących linii produkcyjnych do produkcji maszyn. Duże inwestycje sięgające prawie 32 mln zł przeznaczone zostały przez spółkę Biosystem na dokapitalizowanie Zakładów Przemysłu Tytoniowego. Zainwestowano też w szereg mniejszych zakładów w przemyśle spożywczym (Tabela 9).

Poza firmami wymienionymi w tabeli 9 można wskazać na takie inwestycje jak: Caterpillar (USA) i Fortaco (Finlandia) w Janowie Lubelskim, TSUBAKI-HOOVER (USA, Japonia) w Kraśniku, „AluTeam” (Niemcy) w Białej Podlaskiej, Nicols i Materne (Francja), Permedia (Czechy), Vita Polymers (Wielka Brytania).

Większe inwestycje lokalizowane były głównie w Lublinie i w stolicach subregionów, rzadziej w mniejszych miastach aglomeracji lubelskiej. Specyfiką inwestycji zagranicznych w regionie lubelskim jest skupienie się na inwestycjach w przetwórstwo przemysłowe, a także na inwestycjach w branży budowlanej, chemicznej, farmaceutycznej, spożywczej, elektronicznej, maszynowej i metalowej. W dalszym ciągu istnieją tu niewykorzystane możliwości zagospodarowania majątku i kadry po upadłym przemyśle motoryzacyjnym, ceramicznym i przemyśle materiałów budowlanych. Perspektywy ekspansji wypatrywać należy także w sferze bio-gospodarki.

Table 9. Largest investors in Lublin Voivodship in the years 2007-2015**Tabela 9.** Najwięksi inwestorzy w województwie lubelskim w latach 2007-2015

No./ Lp.	Company/ Country/ Firma/ Kraj	Investment date/ Data inwestycji	Investment description/ Opis inwestycji	Industry/ Branża	Amount of investment/ Kwota inwestycji
1.	ABM Poland/ Polska	2007	Recapitalisation of existing production lines/ Dokapitalizowanie istniejących linii produkcyjnych	machine production/ produkcja maszyn	30 400 000
2.	Aliplast Lublin S.A Belgium/ Belgia	2011	Installation of an extrusion press for building profiles/ Instalacja prasy do wyciskania profili budowlanych	metalworking industry/ branża metalowa	50 000 000
		od 2013 (commissioned in July 2015)/ (oddanie w lipcu 2015)	Installation of an extrusion press for aluminium profiles/ Instalacja prasy do wyciskania profili aluminiowych	metalworking industry/ branża metalowa	30 000 000
3.	B. Braun Polfa Lublin Germany/ Niemcy	2009	Construction of a new plant in Radzyń Podlaski/ Budowa nowej fabryki w Radzynie Podlaskim	pharmaceutical and medical industry/ branża farmaceutyczno-medyczna	25 000 000
		2014 - 2017	Construction of a new plant in Radzyń Podlaski (within the Special Economic Zone)/ Budowa nowej fabryki w Radzynie Podlaskim (na terenie specjalnej strefy ekonomicznej)	pharmaceutical and medical industry/ branża farmaceutyczno-medyczna	25 000 000
4.	Mostostal Puławy Great Britain/ Wielka Brytania	2015	Installation of two waste incineration boilers in the UK/ Montaż dwóch kotłów do spalania odpadów w Wielkiej Brytanii	industrial equipment/ urządzenia przemysłowe	more than Euro 1 million/ powyżej miliona Euro
5.	Roto Frank Germany/ Niemcy	2014 -2017	Commissioning of a new production line for roof windows/ Uruchomienie nowej linii do produkcji okien dachowych	window production/ produkcja okien	20 000 000
6.	Agusta Westland PZL Świdnik S.A. Italy/ Włochy	March 2010 - December 2015/ marzec 2010 - grudzień 2015	"Extension of the R&D infrastructure base", 50% EU-funded project: Development of Eastern Poland/ „Rozbudowa zaplecza infrastruktury badawczo- rozwojowej”, projekt w 50% finansowany ze środków UE: Rozwój Polski Wschodniej	aviation industry/ branża lotnicza	98 000 000
7.	Stock Spirits	December 2014/ grudzień 2014	Modernization of production facilities/ Modernizacja obiektów produkcyjnych	food industry (alcohol)/ branża spożywcza (alkoholowa)	13 000 000
8.	Biosystem Sp. z o. o.	February 2011/ luty 2011	Acquisition of 70% of shares in tobacco plants Lublin/ Zakup 70% udziałów zakładów Tytoniowych Lublin	tobacco industry/ branża tytoniowa	31 860 000
9.	Perła Browary Lubelskie Denmark/ Dania	September 2013/ wrzesień 2013	Modernization of the production plant at Kunickiego Street in Lublin, which increased production by 70%./ Modernizacja zakładu produkcyjnego przy ulicy Kunickiego w Lublinie dzięki czemu zwiększono produkcję o 70%	food industry (alcohol)/ branża spożywcza (alkoholowa)	3 350 000
10.	Multivac Sp. z o. o. Germany/ Niemcy	2013	Purchase of undeveloped land and construction of a production plant/ Zakup niezabudowanej działki oraz budowa zakładu produkcyjnego	machine production/ produkcja maszyn	7 554 000

Source: Own elaboration based on data obtained from the Investor Assistance Centre in the Marshal's Office of the Lublin Voivodship for the period 2007-2015 (Parulska, 2017).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Centrum Obsługi Inwestora w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego za okres 2007-2015 (Parulska, 2017).

Conclusions

1. Foreign direct investment is a source of economic development and benefits for investors both in the country offering and receiving foreign capital. FDI has a significant impact on economic growth and employment levels, as well as on multilateral positive externalities. Excessive dependence on foreign investments may have adverse effects on the development of local entrepreneurship.
2. The size, structure and directions of foreign direct investment flows depend on many factors and barriers of a structural and economic nature. The inflow of FDI to Poland was subject to 3-4-year deep cyclical fluctuations.
3. Despite the fact that foreign capital came to Poland from over 120 countries, over 90% of FDI came from European Union countries. Poland's membership in the European Union had a positive impact on the level of FDI transfers to Poland. The slowdown in the inflow of investments to Poland resulted from the financial crisis and the weakening of the economic situation in highly developed countries.
4. Foreign direct investments are unevenly distributed in particular regions of Poland. They were concentrated in large cities, in the Masovian Voivodship and in several other industrialised regions of Poland conveniently located and connected with Western Europe.
5. Lublin Voivodship, located peripherally to the main economic centres in Poland and Western Europe, despite pursuing a policy encouraging investment, does not enjoy satisfactory attractiveness of foreign investors. The voivodship is characterised by limited location benefits and has not yet developed an effective strategy for limiting it peripherally. The voivodship has an untapped potential for foreign capital investments, especially in industrial processing related to the development of bio-economy. Better communication with other regions of Poland and Western Europe as well as with the countries beyond the eastern, southern and northern borders of the country may be of key importance for increasing the region's investment attractiveness.

References/ Literatura:

1. *Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2013* (2013). Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk.
2. Czerniak, A, Blauth, K, Lipiński, Ł. (2017). *Co przyniosły inwestycje zagraniczne. Wpływ na gospodarkę Polski w ostatnim kwartale*. Polityka Insight Research.
3. Dunning, J.H. (1979). Toward an Eclectic Theory of International Production: Some Empirical Tests. *Journal of International Business Studies*, 11(1), 9-31. <https://doi.org/10.1057/palgrave.jibs.8490593>
4. Godlewska-Majkowska, H. (2016). *Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2016*, Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. i Instytut Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Warszawa.
5. Godlewska-Majkowska, H. (2017). *Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2017*, Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. i Instytut Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Warszawa.

Wnioski

1. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne są źródłem rozwoju gospodarczego i korzyści odnoszonych przez inwestorów zarówno w kraju oferującym jak i przyjmującym kapitał zagraniczny. BIZ w istotnym stopniu wpływają na wzrost gospodarczy i poziom zatrudnienia oraz wielostronne pozytywne efekty zewnętrzne. Nadmierne uzależnienie od inwestycji zagranicznych może mieć niekorzystne efekty w sferze rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.
2. Rozmiary, struktura i kierunki przepływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych uzależnione są od wielu czynników i barier o charakterze strukturalnym i koniunkturalnym. Napływ BIZ do Polski podlegał 3-4 letnim głębokim wahaniom cyklicznym.
3. Pomimo, że kapitał zagraniczny napływał do Polski z ponad 120 krajów to ponad 90% BIZ pochodziło z krajów Unii Europejskiej. Członkostwo Polski w Unii Europejskiej miało pozytywny wpływ na poziom transferów BIZ do Polski. Zahamowania napływu inwestycji do Polski były wynikiem kryzysu finansowego i osłabienia koniunktury gospodarczej w krajach wysoko rozwiniętych.
4. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne rozłożone są nierównomiernie w poszczególnych regionach Polski. Koncentrowały się w dużych miastach, w województwie mazowieckim i w kilku innych uprzemysłowionych regionach Polski dogodnie położonych i skomunikowanych z Europą zachodnią.
5. Województwo lubelskie, położone peryferyjnie wobec głównych ośrodków gospodarczych w Polsce i w Europie zachodniej, mimo prowadzenia polityki zachęcającej do inwestowania nie cieszy się zadawalającą atrakcyjnością inwestorów zagranicznych. Województwo cechują ograniczone korzyści lokalizacyjne i nie wypracowało dotychczas efektywnej strategii ograniczania peryferyjności. Województwo posiada niewykorzystany potencjał do inwestowania kapitału zagranicznego zwłaszcza w przetwórstwie przemysłowym związanym z rozwojem bio-gospodarki. Kluczowe znaczenie dla podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej regionu może mieć lepsze skomunikowanie z pozostałymi regionami Polski i Europą zachodnią oraz krajami za wschodnią, południową i północną granicą kraju.

6. Gorynia, M. (2007). *Strategie zagranicznej ekspansji przedsiębiorstw*, Warszawa: PWE.
7. Gromada, A, Janyst, T, Golik, K. (2015). *Kapitał w Polsce w XXI wieku. Kapitał zagraniczny: czy jesteśmy gospodarką poddostawcy?*, Warszawa: Fundacja Kaleckiego.
8. GUS (2018). *Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2017 r.*, Warszawa.
9. http://www.invest-in-silesia.pl/uploads/Atrakcyjnosć_inwestycyjna_2016-raport.pdf (dostęp 26.05.2019 r.)
10. Kłysiak-Uryszek, A. (2010). *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w gospodarce regionu, Teoria i praktyka*. CeDeWu, Warszawa.
11. Kuciński, K. (2010). *Przedsiębiorczość a rozwój regionalny w Polsce*, Warszawa: Difin.
12. Parulska, S. (2018), *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w województwie lubelskim*. Praca inżynierska, Wydział Nauk Ekonomicznych i Technicznych PSW w Białej Podlaskiej.
13. Raport NBP (2017). *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce i polskie inwestycje bezpośrednie za granicą w 2016 roku*, Departament Statystyki, Warszawa.
14. Woźniak-Miszewska, M. (2012). *Mezoekonomia transgraniczna przedsiębiorstw. Studium bezpośrednich inwestycji zagranicznych w rozwoju regionów ekonomicznych*, Warszawa.